

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/667>

Materiál v pripomienkovom konaní do 05.12.2025

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál predkladá do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvo spravodlivosti SR na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2025

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

V súčasnosti Civilný sporový poriadok poskytuje osobitnú ochranu v sporoch s ochranou slabšej strany napr. spotrebiteľom, pri antidiskriminačných sporoch alebo zamestnancom v individuálnych pracovnoprávných sporoch, ktorú sa návrhom zákona navrhuje rozšíriť aj o ochranu osôb zapojených do verejnej účasti. Ustanovujú sa osobitné pravidlá ochrany osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými alebo zneužívajúcimi súdnymi procesmi, medzinárodne označovanými ako „SLAPP“.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.05.2026

Postoj RÚZ k materiálu

V návrhu sa stanovujú osobitné pravidlá ochrany osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými alebo zneužívajúcimi súdnymi procesmi. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené pripomienky, v ktorých navrhuje spresnenie niektorých ustanovení upravujúcimi postup v prípade sporov proti verejnej účasti. Nad rámec novely tiež navrhuje doplniť do Civilného sporového poriadku inštitút paušálnej náhrady, ktorá by bola priznaná úspešnej strane, ktorá nie je v konaní zastúpená advokátom a ktorá si neuplatní v konaní žiadne trovy alebo len trovy spočívajúce v uhradenom súdnom poplatku alebo uhradených trov dôkazu.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme doplniť nový novelizačný bod, ktorý znie:

Za § 264 sa vkladá § 264a, ktorý znie:

„§ 264a

(1) Úspešnej strane, ktorá v konaní nebola zastúpená advokátom, prizná súd v rámci náhrady trov konania aj náhradu v paušálnej výške určenej všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti.

(2) Paušálnu náhradu podľa odseku 1 súd neprizná, ak si strana uplatní také trovy konania, ktoré sú nad rámec uhradeného súdneho poplatku alebo trov dôkazu, ktoré musela strana uhradiť na základe povinnosti uloženej súdom.“

Odôvodnenie:

Navrhujeme do CSP doplniť inštitút paušálnej náhrady, ktorá by bola priznaná úspešnej strane, ktorá nie je v konaní zastúpená advokátom a ktorá si neuplatní v konaní žiadne trovy alebo len trovy spočívajúce v uhradenom súdnom poplatku alebo uhradených trov dôkazu. Týmto sa odstráni nerovnosť medzi účastníkmi konania, ktorí sú zastúpení advokátmi a účastníkmi, ktorí nie sú zastúpení advokátmi, ktorá spočíva v tom, že účastníci nezastúpení advokátmi musia náročnejšie preukazovať svoje trovy. Na túto nerovnosť poukázal napríklad aj český ústavný súd, ktorý ju

označil za nesúladnú s Listinou základných práv a slobôd. Navrhovaná náhrada zlepši aj postavenie žalovaných v sporoch proti verejnej účasti, ktorí z rôznych dôvodov nebudú môcť byť zastúpení advokátmi. Máme za to, že žalobca v sporoch, kedy žalovaný nie je zastúpený advokátom v zásade veľmi neriskuje, nakoľko v praxi málokedy hrozí, že bude musieť nahrádzať žalovanému trovy konania v relevantnejšej výške. Navrhujeme, aby výšku paušálnej náhrady stanovilo ministerstvo spravodlivosti vykonávacím predpisom.

2. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 1, v časti §323f

V §323f odsek 1 navrhujeme formulovať nasledovne:

V § 323f ods. 1 znie:

„(1) Súd môže na návrh žalovaného uložiť žalobcovi uznesením povinnosť zložiť zábezpeku do úschovy súdu určenú na zabezpečenie náhrady škody alebo inej ujmy, ktorá by vznikla v dôsledku sporu proti verejnej účasti, ak má súd za osvedčené, že súdne konanie bolo zo strany žalobcu začaté z dôvodu zapojenia žalovaného do verejnej účasti. Výšku zábezpeky a lehotu na jej zloženie určí súd podľa okolností prípadu, najmä podľa výšky škody alebo inej ujmy hrozacej žalovanému. Ak je žalobcov viac, sú povinní zložiť zábezpeku spoločne a nerozdielne.“

Odôvodnenie:

Navrhované znenie ustanovenia § 323f CSP neobsahuje úpravu predpokladov, na ktoré je súd pri rozhodovaní o návrhu žalovaného na uloženie povinnosti žalobcu zložiť zábezpeku do úschovy súdu povinný prihliadať. Takto definovaná úprava zvyšuje právnu neistotu oboch sporových strán a môže spôsobiť nepredvídateľnosť rozhodnutí o takýchto návrhoch. Navrhujeme preto doplniť, že v prípade rozhodovania súdu o takýchto návrhoch musí mať súd za osvedčené, že súdne konanie bolo zo strany žalobcu začaté z dôvodu zapojenia žalovaného do verejnej účasti, čím sa vymedzí rámec právnej úvahy súdu pri rozhodovaní o takýchto návrhoch.

3. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 1, v časti §323g

V §323g odsek 1 navrhujeme formulovať nasledovne:

V § 323g ods. 1 znie:

„(1) Súd môže na návrh žalovaného uložiť žalobcovi uznesením povinnosť zložiť primeraný preddavok do úschovy súdu na predpokladané trovy konania, ak má súd za osvedčené, že súdne konanie bolo zo strany žalobcu začaté z dôvodu zapojenia žalovaného do verejnej účasti. Výšku preddavku a lehotu na jeho zloženie určí súd podľa okolností prípadu. Ak je žalobcov viac, sú povinní zložiť preddavok spoločne a nerozdielne.“

Odôvodnenie:

Navrhované znenie ustanovenia § 323g ods. 1 CSP neobsahuje úpravu predpokladov, na ktoré je súd pri rozhodovaní o návrhu žalovaného na uloženie povinnosti žalobcu zložiť preddavok do úschovy súdu povinný prihliadať. Takto definovaná úprava zvyšuje právnu neistotu oboch sporových strán a môže spôsobiť nepredvídateľnosť rozhodnutí o takýchto návrhoch. Navrhujeme preto doplniť, že v prípade rozhodovania súdu o takýchto návrhoch musí mať súd za osvedčené, že súdne konanie bolo zo strany žalobcu začaté z dôvodu zapojenia žalovaného do verejnej účasti, čím sa vymedzí rámec právnej úvahy súdu pri rozhodovaní o takýchto návrhoch.

4. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 1, v časti §323h odsek 5

V § 323h ods. 5 navrhujeme za druhú vetu doplniť nasledujúcu tretiu vetu, ktorá znie takto: „Ak žalobca v súlade s týmto ustanovením vezme žalobu späť, súd žalobcovi za toto späťvzatie neuloží sankciu podľa § 323i ods. 1.“

Odôvodnenie:

Rozumieme, že cieľom predmetného ustanovenia je dosiahnuť, aby v prípadoch, kedy súd po predbežnom právnom posúdení vyjadril právny názor, že ide o spor proti verejnej účasti, bol žalobca motivovaný zobrať žalobu späť. V prípade takéhoto právneho úkonu však žalobcovi, napriek späťvzatiu žaloby, hrozí za tento právny úkon sankcia podľa ustanovenia § 323i ods. 1 CSP, čo môže oslabiť motiváciu žalobcu realizovať späťvzatie žaloby. Dávame preto na zváženie v takýchto prípadoch pozitívne motivovať žalobcu tým spôsobom, že v prípade späťvzatia žaloby, po predbežnom právnom posúdení, postupom podľa ustanovenia § 323h ods. 5 CSP, žalobca nebude čeliť hrozbe uloženia sankcie podľa § 323i ods. 1 CSP.

5. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 1, v časti §323i odsek 2

V § 323i ods. 2 znie takto:

„(2) Súd môže žalobcovi aj bez návrhu žalovaného uložiť za zneužívajúce súdne konanie pokutu od 500 eur do výšky 10 % z hodnoty sporných nárokov alebo hodnoty, ktorá má byť základom na výpočet súdneho poplatku.“ Alternatívne navrhujeme za prvú vetu doplniť druhú vetu, ktorá znie takto: „Ak možno túto hodnotu zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojho odhadu. Rovnako súd postupuje aj vtedy, ak túto hodnotu možno zistiť znaleckým posudkom, avšak náklady na jeho vypracovanie sú v zjavnom nepomere k predmetu sporu.“

Odôvodnenie:

Vzhľadom na to, že CSP nedefinuje ani neuvádza v žiadnych ustanoveniach pojem "žalovaná suma", navrhujeme nahradiť tento pojem pojmom definovaným v ustanovení § 264 ods. 1 CSP, a to "hodnota sporných nárokov alebo hodnota, ktorá má byť základom na výpočet súdneho poplatku", čím bude zabezpečená určitosť navrhovanej právnej úpravy a zosúladenie navrhovanej právnej úpravy s existujúcim znením CSP. Zároveň navrhujeme doplniť úpravu situácií, kedy možno túto hodnotu zistiť len s nepomernými ťažkosťami, alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, a to obdobným spôsobom, akým sú tieto situácie upravené v ustanovení § 264 ods. 1 a 2 CSP.

6. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 1, v časti §323i odsek 5

V ustanovení § 323i ods. 5 druhá veta, navrhujeme predĺženie lehoty na vyčíslenie trov konania z troch na desať pracovných dní.

Odôvodnenie:

Lehota troch pracovných dní sa javí ako neprimerane krátka najmä v kontexte ustanovenia § 323i ods. 6, keďže v komplikovanejších súdnych konaniach môže byť vyčíslenie trov časovo náročnejšie.

7. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme doplniť nový novelizačný bod, ktorý znie:

„V § 466 sa za slová „zápisnici o procesných úkonoch“ vkladá čiarka a tieto slová „o výške paušálnej náhrady podľa § 264a ods. 1“.

Odôvodnenie:

Ide o úpravu splnomocňovacieho ustanovenia CSP, ktorá súvisí s navrhovaným novým § 264a

8. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme doplniť nový novelizačný bod, ktorý znie:

Za § 471e sa vkladá § 471f, ktorý vrátane nadpisu znie:

„471f

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. mája 2026

Do nadobudnutia účinnosti všeobecne záväzného právneho predpisu ministerstva spravodlivosti o výške paušálnej náhrady podľa § 264a ods. 1, sa na určenie výšky paušálnej náhrady podľa § 264a ods. 1 primerane použijú ustanovenia právnych predpisov o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.“

Odôvodnenie:

Navrhujeme doplniť prechodné ustanovenie, podľa ktorého sa bude postupovať v prechodnom období do doby, kedy ministerstvo spravodlivosti vydá vykonávací predpis upravujúci výšku paušálnej náhrady. Navrhujeme, aby sa v prechodnom období postupovalo primerane podľa predpisov o odmenách advokátov.

9. Zásadná pripomienka k čl. II., novelizačný bod 1

V § 37b písm. d) sa navrhuje zaviesť pojem „tribunál“, ktorý nie je v platnom znení zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších právnych predpisov definovaný. Navrhujeme preto tento pojem v predmetnom zákone definovať.

Odôvodnenie:

Definícia pojmu „tribunál“ priamo v ustanovení zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších právnych predpisov môže prispieť k určitosti právnej úpravy a tým tiež k zvýšeniu právnej istoty pri jej aplikácii, ako aj obmedzeniu možnosti rôznych výkladov tohto pojmu.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/667>